

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 386

van **CAROLINE BASTIAENS**

datum: 22 maart 2017

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Het Archief voor Onderwijs - Toegankelijkheid

Op 19 januari 2017 vierde Het Archief voor Onderwijs het eenjarig bestaan. Het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA) biedt op Het Archief voor Onderwijs een breed gamma aan audiovisueel materiaal om te gebruiken in de klascontext. Na een jaar vermeldde het archief de cijfers van het eerste werkjaar op zijn site. Het project had 26.000 gebruikers bereikt, waaronder 10.000 studenten via de lerarenopleiding, en er werd voor 6.600 uur aan beeldmateriaal bekeken. Dit is een gestage stijging van het aantal gebruikers sinds de hoorzitting met het VIAA op 24 maart 2016, toen 'Het Archief voor Onderwijs' na een maand reeds 10.000 actieve gebruikers kende. Dit hele project wordt bewerkstelligd door gedetacheerde leerkrachten die het materiaal ontsluiten.

Een probleem in dit kader ligt bij de verspreiding van de lerarenkaart. Deze problematiek is al enkele keren in de commissie aangekaart. Op de vergadering van 10 november 2016 gaf de minister het cijfer van 57% van de leerkrachten die daadwerkelijk hun lerarenkaart ophalen in de lokale bibliotheek. Een account aanmaken op het portaal kan enkel door middel van de lerarenkaart.

1. Kan de minister cijfers meedelen over de detachering van de leerkrachten? Hoeveel leerkrachten zijn er momenteel aan de slag binnen het project en hoe zal deze tewerkstelling evolueren in de toekomst? Welk takenpakket voeren zij concreet uit?
2. Doordat de lerarenkaart niet langer wordt opgestuurd, mist 43% van de leerkrachten de kans om zelf een account aan te maken en het audiovisueel materiaal ter beschikking te hebben in het klaslokaal.

Welke maatregelen zijn er genomen om de verspreiding van de lerarenkaart vlotter te doen verlopen?

3. Is er een manier om het materiaal toegankelijker te maken, zonder gebruik van de lerarenkaart? Uit bevraging bij het VIAA blijkt immers dat een groot deel van het audiovisueel materiaal wordt geraadpleegd door studenten in de lerarenopleiding. Zij hebben echter geen beschikking over een lerarenkaart en de alternatieve manier om een account aan te maken komt uit op een kapotte internetlink.
4. De documentaire van Rudi Vranckx 'IS in het vizier' wordt integraal beschikbaar gesteld als lesmateriaal, om onder meer terrorisme en het Syriëconflict makkelijker bespreekbaar te maken in de klas.

Zijn er nog andere samenwerkingsprojecten tussen VIAA/Het Archief voor Onderwijs enerzijds en instellingen als de VRT of andere partners anderzijds?

ANTWOORD

op vraag nr. 386 van 22 maart 2017

van **CAROLINE BASTIAENS**

1. Voor het schooljaar 2016- 2017 werden 3 leerkrachten gedetacheerd voor het selecteren van beeldmateriaal:

- 1 gedetacheerde leerkracht secundair 3de graad geschiedenis en 2de en 3de graad gedrags- en cultuurwetenschappen: voltijds
- 1 gedetacheerde leerkracht secundair economie 2de en 3de graad: ½ tijds
- 1 gedetacheerde leerkracht secundair natuurwetenschappen 3de graad: ½ tijds

Deze leerkrachten voeren de volgende taken uit:

- analyse van de eindtermen en leerplannen over de verschillende netten en onderwijsvormen heen (ASO, BSO, TSO)
- opstellen van briefings voor de beeldresearchers
- visioneren van het audiovisuele materiaal, kwalitatieve selectie
- metadateren van het audiovisuele materiaal volgens de LOM standaarden
- maken van collecties

Daarnaast werd nog een leraar gedetacheerd voor het geven van workshops gedurende 4 uur/week. Deze leerkracht geeft workshops over het Archief voor Onderwijs aan leerkrachten zowel regionaal georganiseerd door VIAA als op aanvraag van onderwijsinstellingen.

Deze leerkrachten zijn enkel voor het schooljaar 2016-2017 gedetacheerd. Voor de volgende schooljaren wordt uitgegaan van nagenoeg een zelfde quota van gedetacheerde leerkrachten maar dan voor andere vakken waarbij, in opdracht van het departement O&V, het aandeel van het geven van workshops uitgebreid zal worden.

2. De bewering dat 43 procent van de leraren de kans mist om een account te maken is niet correct, omwille van de volgende redenen:

- Het klopt dat 57 % van de leraren zijn of haar kaart ging ophalen in de lokale bibliotheek. Daarnaast zijn er nog eens 16 000 abonnees op Klasse Magazine en ongeveer 10 000 startende leraren die hun kaart thuis opgestuurd krijgen. Dit maakt dat in totaal 62,78 procent van de leraren over een Lerarenkaart 2016 beschikte. M.a.w. 37,22 procent van de leraren beschikt niet over de lerarenkaart.
- Het klopt dat een leraar zijn Lerarenkaartnummer nodig heeft om een account aan te maken, maar eenmaal dit geslaagd is, hoeft de leraar deze actie niet te herhalen. Dit wil zeggen dat voor het jaar 2017 niet alleen de leraren met een Lerarenkaart 2017 over een account kunnen beschikken, maar ook de leraren die in 2016 reeds een account aanmaakten.

Verschillende maatregelen werden genomen om de verspreiding van de Lerarenkaart in 2017 nog vlotter te doen verlopen:

- Herhaling van de succesvolle communicatie-acties van 2016: bv. berichten in nieuwsbrieven, op sociale media, posters in de bibliotheken en de scholen, info op onderwijs.vlaanderen.be, ...;

- Extra communicatie via e-mail: Klasse stuurde zowel aparte mailings uit over het afhaken van de Lerarenkaart, als herinneringen in de nieuwsbrieven voor leraren en directeurs;
- Extra communicatie via sociale media: door niet enkel via de Klasse Facebookpagina te communiceren, maar ook partners op te roepen en te investeren in betalende advertenties;
- Speciale berichten via onderwijspartners met groot netwerk: Smartschool en onderwijskoepels;
- Speciale acties en voordelen met de Lerarenkaart, als extra incentive voor de leraar om de kaart af te halen;
- Vorig jaar was de ultieme datum voor het afhaken van de Lerarenkaart 30 juni. Klasse bekijkt in overleg met de bibliotheken de mogelijkheid om leraren nog wat meer tijd te geven om de kaart af te halen, zodat vergeetachtige of drukbezette leraren de kans krijgen om de kaart alsnog af te halen.

Het effect van die maatregelen merkt Klasse uit het gebruik van de online tool 'Waar is mijn Lerarenkaart' dat 11,34% hoger ligt dan voor de Lerarenkaart 2016. Klasse verwacht dan ook dat meer leraren (meer dan de huidige 62,78% in 2017 over hun Lerarenkaart zullen beschikken.

3. VIAA heeft met Het Archief voor Onderwijs in haar eerste levensjaar een grote toename van gebruikers bewerkstelligd. VIAA heeft daarbij hoofdzakelijk ingezet op activering van zo veel mogelijk onderwijsinstellingen verspreid over Vlaanderen en op activatie van de leerkrachten van morgen via de lerarenopleidingen.

VIAA doet voor de ontsluiting van audiovisueel archiefmateriaal op Het Archief voor Onderwijs een beroep op de "onderwijsexceptie" in de Auteurswetgeving. Het is daarom essentieel dat VIAA bij het uitreiken van accounts leerkrachten en studenten lerarenopleiding kan authenticeren. In afwachting van een structurele oplossing voor authenticatie van deze onderwijsdoelgroep, werkt VIAA op de volgende manier:

- Leerkrachten kunnen zich **automatisch** registreren via hun stamboeknummer en/of lerarenkaartnummer. Deze wordt gecheckt met de database van Klasse om na te gaan of het stamboeknummer/lerarenkaartnummer gekend en actief is. Echter, niet al het lesgevend personeel in Vlaanderen is opgenomen in de Klasse databank. Voor de Lerarenkaart 2017 zorgde Klasse via een nieuw aanmeldingssysteem ervoor dat alle docenten aan hogescholen en universiteiten via hun instelling een Lerarenkaart krijgen. Hetzelfde geldt voor leraren in Centra voor Basiseducatie en erkende instellingen.
- In alle andere gevallen worden de aanvragen door leerkrachten **manueel door VIAA** behandeld (via de link 'mijn stamboeknummer of lerarenkaartnummer wordt niet herkend'): VIAA gaat na of de opgegeven school een door de Vlaamse overheid erkende onderwijsinstelling is; via contact met de directie wordt nagegaan of de leerkracht effectief lesgeeft in de betreffende school; indien voorgaande voorwaarden voldaan zijn wordt er een account voor de duur van 1 schooljaar aangemaakt op hun emailadres van de onderwijsinstelling.
- **Studenten in een Vlaamse lerarenopleiding hebben een specifieke registratieprocedure:** VIAA werkt samen met de lerarenopleidingen en VIAA krijgt van de betreffende onderwijsinstellingen lijsten van studenten die gebruik wensen te maken van Het Archief voor Onderwijs. Deze studenten krijgen op hun emailadres van de onderwijsinstelling een account voor de duur van 1 academiejaar.

De kapotte internetlink voor alternatieve registratie zonder lerarenkaartnummer was een tijdelijke bug op het platform tijdens het naar productie brengen van een aantal technische vernieuwingen. Deze bug is intussen opgelost.

4. VIAA (Het Archief voor Onderwijs) en de VRT hebben reeds samengewerkt voor een aantal programma's: Wetenschap redt de wereld, De klas, Generatie K, Goed gezien en IS in het vizier. De samenwerking voor deze programma's hield specifiek in dat de programma's zeer snel (in sommige gevallen zelfs voor uitzenddatum) ter beschikking worden gesteld aan leerkrachten, gericht worden gecommuniceerd naar leerkrachten en ook worden verrijkt met audiovisuele collecties met archiefmateriaal zodat de leerkracht de inhoud van de programma's makkelijk verdiepend kan contextualiseren. Voor 'IS in het vizier' werd bovendien in samenwerking met Rudi Vranckx extra beeldmateriaal ontwikkeld specifiek voor leerkrachten, waarin vragen rond IS, radicalisering en terreur nog extra toegelicht worden. VRT en VIAA sensibiliseren de programmamakers om rekening te houden met de doelgroep onderwijs. Deze samenwerking wordt heel positief geëvalueerd door de gebruikers en wordt in de toekomst verdergezet en verdiept.

Verder heeft VIAA voor Het Archief voor Onderwijs ook volgende samenwerkingen:

- Met de **content partners** van VIAA worden af en toe workshops georganiseerd, waarin onze gedetacheerde leerkrachten en de collectiebeheerders van de VIAA content partners samen gericht materiaal gaan lokaliseren en selecteren voor het onderwijs.
- VIAA is met Het Archief voor Onderwijs ook partner van **CANON Cultuurcel** in het project 'Cultuur in de spiegel'. Binnen deze samenwerking worden specifieke audiovisuele collecties samengesteld als vertaalslag van de theorie rond cultuureducatie en culturele vaardigheden naar praktijkvoorbeelden. Met dit aanbod worden ook gerichte trajecten binnen de lerarenopleidingen uitgevoerd. In een samenwerking tussen VIAA, CANON Cultuurcel en **KANTL** werd er ook gewerkt aan audiovisuele collecties rond de 51 canonwerken van de Nederlandstalige literatuur.
Tenslotte wordt er in samenwerking met CANON Cultuurcel ook werk gemaakt van onderzoek naar activerende werkvormen op Het Archief voor Onderwijs via het project 'Actief met Archief'.
- In samenwerking met **Mediawijs** werden concrete mediawijze tips samengesteld bij het gebruik van audiovisueel archiefmateriaal in de vorm van een interactieve video voor leerkrachten en studenten. Ter bevordering van beeldgeletterdheid en mediawijsheden werden collecties samengesteld rond vb. gebruik van sociale media, cyberpesten, online privacy, ... VIAA geeft ook workshops bij de Mediacoach opleiding van Mediawijs en werkt actief mee aan het Mediamasters-project.
- In een piloottraject met de Vlaamse **educatieve uitgeverijen** wordt nagegaan hoe leermethodes van uitgeverijen kunnen verrijkt worden met audiovisuele collecties op Het Archief voor Onderwijs. Deze collecties op Het Archief voor Onderwijs zijn toegankelijk voor alle gebruikers, maar bieden leerkrachten die bij voorkeur vanuit een methode vertrekken in de lespraktijk ook de mogelijkheid om hun lessen actueel, gedifferentieerd en op maat te verrijken met audiovisueel materiaal.
- In een traject met het educatieve leerplatform **KlasCement** en de leeromgeving **Smartschool** gaat VIAA na hoe het gebruiksgemak van leerkrachten kan verhoogd worden aan de hand van OAuth-koppeling tussen de platformen.
- Leerkrachten kunnen audiovisuele collecties vanuit Het Archief Onderwijs delen op **KlasCement**, waarbij het videomateriaal zelf bij Het Archief blijft staan. KlasCement zorgt ook voor bredere bekendheid bij leerkrachten.